

**DIREKTORATET FOR KRIMINALFORSORGEN
STRAFFULDBYRDELSESKONTORET**

NOTAT

Dato 10. marts 2015 Journalnr. 14-80-0029
Emne Redegørelse til ministeren vedrørende udflugter og fritidsaktiviteter på Kontraktensionen Fyn
Til Direktionen
Kopi til TEI
Sagsbehandler JFO

Redegørelse vedrørende Kontraktensionen Fyn fra Direktoratet for Kriminalforsorgen

Direktoratet for Kriminalforsorgen fremsender hermed redegørelse til ministeren for afholdte udflugter og fritidsaktiviteter på Kontraktensionen Fyn. Direktoratet konkluderer på baggrund af redegørelsen, at:

- At Kontraktensionen Fyn langt overvejende har administreret indenfor de rammer og retningslinjer, der hidtil har været udstukket.
- At betaling af klienternes parkeringsafgifter og fritidstøj til personalet ikke må finde sted.
- At skiture og klatreture til udlandet (Sydsverige) fremover ikke skal være en mulighed.
- At surfture og kajakture fortsat bør kunne finde sted – men at turene skal gennemføres på steder, der ikke på nogen måde kan opfattes som turistprægede – også selv om turene finder sted udenfor den almindelige turistsæson.
- At fisketure – herunder fra egen båd – fortsat bør kunne finde sted.
- At der skal ske en skærpet vurdering af, hvorvidt teaterture og biografture er at betragte som led i behandlingen eller som ren underholdning. I sidstnævnte tilfælde skal klienterne altid selv afholde udgiften.
- At alle teaterture og biografture, der sker på klienternes egen foranledning, i alle tilfælde skal betales af klienterne selv.

1. Indhold af redegørelsen.

Redegørelsen indeholder en gennemgang af udflugter og fritidsaktiviteter på Kontraktensionen Fyn.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har gennemgået de udflugter med og uden overnatning, der har fundet sted på Kontraktensionen i 2014.

Redegørelsen indledes med en gennemgang af de gældende retningslinjer for afholdelse af udflugter, da det er disse retningslinjer Kontraktensionen Fyn hidtil har planlagt og afholdt udflugter ud fra.

Derpå følger direktoratets vurdering af, om Kontraktpensionen Fyn har holdt sig indenfor rammerne af de gældende retningslinjer for afholdelse af udflugter.

Endelig følger direktoratets vurdering af, om der på baggrund af den seneste tids debat er behov for justering af reglerne.

2. Kriminalforsorgens retningslinjer for afholdelse af udflugter.

Generelt:

Reglerne for indsattes udgang i forbindelse med udflugter fremgår af bekendtgørelse om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i Kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen, BEK nr. 774 af 26/06/2014), vejledning om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i Kriminalforsorgens institutioner (udgangsvejledningen, VEJ nr. 9433 af 27/06/2014) og cirkulæreskrivelse om retningslinjer for gruppevise udflugter m.v., der indebærer overnatning uden for institutionen (CIS nr. 20 af 28/02/2002).

Udover ovennævnte regler er institutionernes afholdelse af udflugter reguleret fra direktoratets side i form af de justerede regler og praksis for udflugter fra Kriminalforsorgens pensioner af 7. september 2006 (vedlagt) samt udmeldinger til institutionerne om udflugter, der ligger indenfor praksis af, hvad pensionerne fremover vil kunne give tilladelse til (notat af 15. januar 2003 samt notat af 18. august 2006).

Kontraktpensionen Fyn:

Der har siden etableringen af Kontraktpensionen Fyn været en godkendelse og accept af, at efterbehandlingen af stofmisbrugere indebærer en indsats – og herunder også et ressourceforbrug – der ligger udover, hvad der iværksættes på de øvrige pensioner.

I forbindelse med etableringen af pensionen i 1998 var der således i indstillingen om etableringen af pensionen lagt op til, at:

”En gennemtænkt og målrettet planlægning af fritiden er en vigtig, måske den vigtigste faktor i arbejdet med at fastholde beboernes ønske om en stoffri og kriminalitetsfri tilværelse. Det skal påhvile kontaktpersonen sammen med den indsatte at planlægge fritiden på en sådan måde, at disse aktiviteter understøtter de planlagte behandlingsmål. Blandt de mest indlysende fritidsaktiviteter kan nævnes sport, som er medvirkende til at styrke beboerens fysik. Man bør dog tænke utraditionelt, således at aktiviteterne ikke alene bliver det traditionelle billard, bordtennis og fodbold. Det er vigtigt at hæfte sig ved, at beboerne i lange perioder har levet udenfor det almindelige samfund og derfor ikke kender de muligheder for fysisk aktivitet, der i dag eksisterer.”

I notat af 7. september 2006 fra direktoratet til pensionsforstanderne (vedlagt) vedrørende justerede regler og praksis for udflugter fra Kriminalforsorgens pensioner, anføres det endvidere, at:

”Direktoratet har således besluttet, at indsatte på pensionerne generelt – som et væsentligt led i behandlingen – f. eks. kan tage på kanoture med overnatning eller på ture i campingvogn, i et almindeligt sommerhus eller i en spejderhytte. Udflugterne må dog ikke have udpræget turistagtig/ferielignende karakter eller have karakter af luksus. Dette gælder, uanset at de indsatte eventuelt selv afholder udgiften eller en del af denne i forbindelse med udflugten.

Da behandling af stofmisbrugere kræver noget særligt, vil den ovenfor nævnte justering af regler og praksis navnlig finde anvendelse overfor indsatte på Kontraktpensionen Fyn. Indsatte på andre pensioner vil imidlertid også kunne have behov for en særlig indsats i form af behandling, således at udflugter af samme karakter som fra Kontraktpensionen, også vil kunne gennemføres fra disse pensioner”.

Direktoratet meddelte i forbindelse med udsendelsen af reglerne til pensionerne, at der påhviler dem et stort ansvar for administrationen heraf med henblik på, at aktiviteterne ikke giver anledning til kritik.

Samlet betyder reglerne om udgang i bekendtgørelse, vejledning, cirkulære og de justerede retningslinjer for udflugter fra Kriminalforsorgens pensioner, at retningslinjerne for afholdelse af udflugter fra Kontraktpensionen Fyn kan opsummeres som følger:

Udflugter med overnatning:

- Der skal ved planlægning af udflugterne tages hensyn til retshåndhævelsen, hvorfor udflugterne ikke må have udpræget turistagtig/ferielignende karakter eller have karakter af luksus. I denne vurdering skal indgå udflugtens samlede karakter, herunder varigheden, udflugtsmålet og de samlede omkostninger ved udflugten, uanset om de indsatte selv afholder en del af udgifterne.
- I henhold til udgangsvejledningen, kapitel 10, kan der afvikles ekskursioner eller gruppevise udflugter til udlandet, hvis ekskursionen er et væsentligt led i behandlingen.
- Udflugterne skal have en behandlingsmæssig og/eller socialiserende og personlighedsopbyggende funktion og være af væsentlig betydning for den indsattes resocialisering.
- Udflugterne kan bestå i kanoture med overnatning (kanoture med overnatning tillades ikke for indsatte i fængslerne) eller ture med overnatning i campingvogn, i et almindeligt sommerhus eller i en spejderhytte. Skiture med overnatning kan ikke finde sted.
- I henhold til udgangsbekendtgørelsen § 81 afholdes udgifter til transport normalt af institutionen. Udgifter til entre og lignende afholdes af den indsatte. Når særlige forhold taler derfor, kan institutionen yde tilskud til entréudgifter. Efter direktoratet opfattelse er det et særligt forhold, at klienterne deltager i obligatoriske behandlingsmæssige udflugter, hvorfor det ved disse udflugter af obligatorisk karakter kan godkendes, at institutionen betaler udgifter til entré og lignende.
- Det fremgår af cirkulæreskrivelse om retningslinjer for gruppevise udflugter m.v., der indebærer overnatning uden for institutionen, at der som udgangspunkt bør deltage mindst 2 funktionærer (medarbejdere, direktoratets tilføjelse) og højst 8 indsatte.

Udflugter uden overnatning:

- Der skal ved planlægning af udflugterne tages hensyn til retshåndhævelsen, hvorfor udflugterne ikke må have udpræget turistagtig/ferielignende karakter eller have karakter af luksus.
- I henhold til udgangsvejledningen, kapitel 10, kan der afvikles ekskursioner til udlandet, hvis ekskursionen er et væsentligt led i behandlingen.
- Skiture kan finde sted. Det fremgår her af udgangsvejledningen, at i forhold til skiture og kanoture, skal man være særlig opmærksom på, hvorvidt udflugten kan opfattes som luksuspræget eller har ferielignende karakter. I denne vurdering skal indgå udflugtens samlede karakter, herunder varigheden, udflugtsmålet og de samlede omkostninger ved udflugten, uanset om de indsatte selv afholder en del af udgifterne.
- I henhold til udgangsbekendtgørelsens § 79, kan der lejlighedsvis gives indsatte, der i lukket institution har tilladelse til uledsaget udgang, kortvarig udgang med henblik på at overvære gudstjenester, koncerter, teaterforestillinger, foredrag og lignende arrangementer, foretage studie- og museumsbesøg eller deltage i sports- og fritidsaktiviteter uden for institutionens område. Indsatte på pensionerne afsoner i åbent regi og vil desto mere have mulighed for udgang til disse formål.

- I henhold til udgangsbekendtgørelsen § 81 afholdes udgifter til transport normalt af institutionen. Udgifter til entre og lignende afholdes af den indsatte. Når særlige forhold taler derfor, kan institutionen yde tilskud til entréudgifter. Direktoratet vurderer, at det er et særligt forhold, at klienterne deltager i tvungne behandlingsmæssige udflugter, hvorfor det ved disse udflugter af obligatorisk karakter kan godkendes, at institutionen betaler udgifter til entré og lignende.

3. Status på afholdelse af udflugter og fritidsaktiviteter på Kontrakt pensionen Fyn.

Kontrakt pensionen Fyns redegørelse for afholdte udflugter og fritidsaktiviteter i 2014 fremgår af bilag 1. Direktoratet for Kriminalforsorgen har herudover indhentet en opgørelse fra hver enkelt af Kriminalforsorgens pensioner om afholdte udgifter til udflugter og fritidsaktiviteter i 2014. For en gennemgang af dette henvises til punkt 6.

a. Ture med overnatning

På Kontrakt pensionen Fyn blev der i 2014 afholdt i alt otte udflugter med overnatning.

Desuden har der været afholdt udflugter af en dags varighed og en række øvrige fritidsaktiviteter. Pensionens ture har alle et pædagogisk og behandlingsmæssigt sigte.

De otte ture med overnatning i 2014 er følgende:

11.-13. april	Fisketur til Det Gule Rev med M/S FIO fra Hirtshals. Overnatning på skib i fælleskahyt under dæk og på vandrehjem.
9.-11. maj	Kullen med samlever og børn. Overnatning i campinghytter.
3.-4. juni	Kajaktur til Vigelsø i Odense Fjord. Overnatning i telt.
20.-22. juni	Surf/ MTB-tur Bork. Overnatning i campinghytter.
8.-10. juli	Silkeborg. Vandring, havkajak, Mountainbaik m.m. – med samlever og børn. Overnatning i telt og campinghytter.
22.-24. august	Familiecamping Langeland – med samlever og børn. Overnatning i campinghytter.
12.-14. september	Kullen – med samlever og børn. Overnatning i campinghytter.
3.- 4. oktober	Surftur Klitmøller. Overnatning i overnatningshytter på havnen.

I 2013 havde Kontrakt pensionen et stort set identisk turprogram, som blev forelagt Direktoratet for Kriminalforsorgen til godkendelse, da der var tale om udflugter med overnatning.

Direktoratet og pensionen havde i den forbindelse en dialog om diverse konkrete spørgsmål til karakteren af de enkelte aktiviteter. Direktoratet havde herefter ikke bemærkninger til

udflugternes karakter. Direktoratet lagde ved vurderingen dels vægt på, om selve rejsemålet og/eller turens indhold havde luksuspræg, dels om tidspunktet for afviklingen af turen kunne medføre, at aktiviteten kunne betegnes som havende turist- eller ferielignende karakter eller karakter af luksus.

Pensionen har på baggrund af direktoratets godkendelse af de godkendte ture i 2013 haft et lignende program for 2014.

b) Ture uden overnatning

Direktoratet havde ikke bemærkninger til omfanget og indholdet af kontraktpensionens éndagsture i 2013, som dog kun blev godkendt på et generelt grundlag. Direktoratet har således ikke vurderet hver enkelt udflugt.

Godkendelsen omfattede:

- Diverse teater og musikarrangementer
- Dilettant i lokalområdet
- Vandreture
- Vandsportsaktiviteter i båd og kajak
- Vikingeskibsmuseet i Roskilde m.m.
- Skitur til Valåsen i Sydsverige

4. Pensionens betaling af parkeringsbøder og direktoratets opfølgning herpå.

Kontraktpension Fyn har undtagelsesvist afholdt udgifterne til 3 stk. parkeringsbøder, hvor beboerne efter pensionsforstanderens opfattelse undskyldeligt har parkeret ulovligt i tjenestebiler i forbindelse med kørsel for pensionen. Parkeringsbøder er normalt en uvedkommende udgift for Kriminalforsorgen, og direktoratet har i januar 2015 overfor pensionsforstanderen på Kontraktpensionen Fyn indskærpet, at regelsættet ikke tillader dette, og at gentagelse ikke må forekomme.

5. Udgifter til personale (fritidstøj) i forbindelse med deltagelse i udflugter mv.

Pensionen har i 9 tilfælde i 2013 foretaget indkøb af beklædning til ansatte. Ifølge pensionsforstanderen er disse indkøb foretaget i forbindelse med arrangementer som fx skitur og fisketure, hvor de ansatte skulle deltage. Direktoratet har oplyst pensionsforstanderen om, at der ikke er hjemmel til indkøb af beklædning til ansatte. Han er ligeledes blevet informeret om, at han kan forvente at skulle redegøre nærmere for disse indkøb. Sagen er fortsat under behandling.

6. Kort status på afholdelse af udflugter og fritidsaktiviteter på Kriminalforsorgens øvrige pensioner.

Direktoratet har fra Kriminalforsorgens øvrige 5 pensioner indhentet en redegørelse for afholdelse af udflugter og fritidsaktiviteter i 2014 samt udgifterne forbundet hermed.

Der fandt på de øvrige pensioner ikke skiture, surfture, prøvedykning eller teaterture sted i 2014, og udgifterne til udflugter og fritidsaktiviteter er langt mindre per kapacitetsplads end tilsvarende udgifter på Kontraktpensionen Fyn.

7. Direktoratets vurdering af afholdte udflugter og fritidsaktiviteter på Kontraktpensionen Fyn.

Direktoratet er efter en nærmere gennemgang af aktiviteterne i 2014 af den opfattelse, at Kontraktpensionen Fyn langt overvejende har administreret indenfor de rammer og retningslinjer, der hidtil har været udstukket.

Vedrørende de afholdte udgifter til parkeringsbøder og fritidstøj til personalet, har direktoratet som omtalt indskærpet overfor pensionsforstanderen, at dette ikke fremover må finde sted. Endvidere behandles sagen vedrørende tøj til personalet fortsat i direktoratet.

I forhold til visse af de konkrete udflugter og aktiviteter, der har været gennemført på Kontraktpensionen Fyn er det dog direktoratets opfattelse, at hensynet til retsfølelsen ikke i tilstrækkelig grad har været gennemtænkt.

Imidlertid vil dette altid være bundet op på en konkret stillingtagen i planlægningen og afholdelsen af udflugterne. Derfor og med henblik på at undgå fremtidige sager, hvor klienternes deltagelse i udflugter og fritidsaktiviteter på pensionerne kan risikere at støde retsfølelsen, har direktoratet nedenfor anført forslag til en opstramning og præcisering af retningslinjerne for afholdelse af udflugter og fritidsaktiviteter.

8. Direktoratets forslag til reviderede retningslinjer for afholdelse af udflugter og fritidsaktiviteter samt forslag til praksisudmelding til Kriminalforsorgens institutioner.

Endags skiture:

Kontraktpensionen Fyn har i alt i de sidste otte år afholdt 3 endags skiture til Sverige – en tur i 2007, i 2010 og i 2013. Skiturene er efter direktoratets vurdering afholdt indenfor de nuværende regler, hvor skiture efter udgangsvejledningen kan finde sted under forudsætning af, at turen ikke er luksuspræget eller har ferielignende karakter, og at turen har en socialiserende og personlighedsopbyggende funktion.

Da skiture imidlertid kan støde retsfølelsen – der rejses til udlandet - (Sydsverige) - vil direktoratet foreslå, at skiture til udlandet fremover ikke skal være en mulighed, men tages ud af de eksisterende udgangsregler.

Rapelling og klatreture til Kullen:

Kontraktpensionen har i 2014 afholdt to ture til Kullen i Sverige, hvor der ud over indsatte og personale, deltog samlever og børn.

Klatreture og rapelling er en stærkt personlighedsopbyggende aktivitet, og turene har derudover sigte på at fremme kontakten til familien, som den indsatte er ved at blive udsluset til.

Direktoratet finder, at klatreture og rapelling fortsat bør kunne finde sted, men direktoratet finder samtidig, at det kan risikere at støde retsfølelsen og fremstå som luksuspræget, at der

rejses til udlandet (Sydsverige), hvorfor aktiviteter af denne karakter fremover kun kan ske indenfor landets grænser.

Prøvedyk i svømmehal:

Kontraktpensionen Fyn afholdt i 2014 fire ture med prøvedykning i svømmehal, hvor 1-2 ansatte deltog sammen med 4-5 klienter per gang. Pensionen har ikke afholdt udgifter til dykkercertifikater til nogen klienter.

Prøvedykkene afholdes, da det er en stærkt personlighedsopbyggende aktivitet, hvor klienterne overskrider egne grænser. Der er ved prøvedykkene undervisning af en professionel dykker.

Direktoratet er af den opfattelse, at denne aktivitet fortsat bør kunne finde sted som led i det behandlingsmæssige arbejde. Det foreslås, at det i praksisudmeldingen til institutionerne præciseres, at klienternes deltagelse i prøvedykning skal ske efter en meget nøje vurdering af det behandlingsmæssige sigte.

Teaterture og biografture:

Som det fremgår af Kontraktpensionens oplysninger, har der ikke i 2014 været arrangeret teaterture for beboerne. Direktoratet har i forbindelse med denne redegørelse alligevel vurderet teaterture, idet pensionen i 2013 havde arrangeret en tur i teateret for at se Ørkenens Sønner, hvilket har givet anledning til en del debat i pressen.

Direktoratet vurderer på den ene side, at koncert- og teaterture med ren underholdning, som Ørkenens Sønner, sommerrevyer og lignende, kan tillades som fritidsaktivitet, idet denne type underholdning kan medvirke til at øge de indsattes opmærksomhed på og interesse for kulturelle tilbud, men at det på den anden side, når der er tale om ren underholdning, fremover bør kræves, at de indsatte selv betaler billetten. Der er herved også lagt vægt på, at ture af denne karakter ikke er en absolut nødvendig del af behandlingen.

Kontraktpensionen afholdt i 2014 udgifter til 16 biografture med klienterne, hvor der deltager medarbejdere. Biografturene indgår som led i den behandlingsmæssige og resocialiserende indsats, hvor der på turene arbejdes med, at klienterne lærer at begå sig i samværet med andre mennesker.

Direktoratet finder, at institutionen fortsat herefter delvist kan afholde udgifter til biografture, der indgår som led i behandlingen. Dog skal institutionen altid vurdere de enkelte ture i forhold til, hvorvidt denne type underholdning kan medvirke til at øge de indsattes opmærksomhed på og interesse for kulturelle tilbud. Som tilfældet er for teaterture bør det fremover gælde, at de indsatte selv betaler billetten, når der er tale om ren underholdning. Der er herved også lagt vægt på, at ture af denne karakter ikke er en absolut nødvendig del af behandlingen.

Alle ture, der sker på klienternes egen foranledning, skal i alle tilfælde betales af klienterne selv.

Fisketure

Fiskeri er en ofte anvendt aktivitet for indsatte, idet der dermed opnås flere gevinster; klienterne oplever en nærhed med naturen og en ro, som kan være svær at opnå i dagligdagen, og som er medhjælpende til at støtte klienten i hans eller hendes ønske om fortsat stoffrihed.

I tilfælde, hvor der er fangst, kan det bidrage til at give klienten en følelse af at kunne magte pressede situationer, ligesom manglende fangst kan give klienten oplevelsen af, at nogen ting ligger uden for den enkeltes råderum, og at det derfor er i orden ikke at få succes i første forsøg, men at man må prøve igen, hvis man skal lykkes med en opgave. Endelig kan fiskeri foregå på afsondrede steder, hvorfor der ikke er samme hensyn at tage til retshåndhævelsen, som ved udflugter til mere besøgte udflugtsmål.

Fra egen båd:

Efter ulykken ved Præstø Fjord skærpede Søfartsstyrelsen kravene til sejlads for institutioner. Pensionen måtte sælge deres gamle båd og købte en anden båd, der kunne godkendes til sejlads. De nye regler giver mulighed for småbådssejlads, når båden er typegodkendt. Båden må ikke have indenbordsmotor, men kun påhængsmotor. Pensionens nuværende båd er mindre trollingbåd med plads til 5 beboere – den opfylder kravene fra søfartsmyndighederne. Den benyttes udelukkende til fiskeri.

Den samlede udgift til udflugter med pensionens egen båd (inklusive diverse faste udgifter til båden) var i 2014 ca. kr. 22.000,-. Direktoratet finder, at denne aktivitet er hensigtsmæssig, hvorfor ture med egen båd fortsat bør kunne finde sted.

Fisketure fra lejet båd eller put and take mv.:

Direktoratet finder, at dette er en aktivitet, som fortsat bør tillades, da det er en aktivitet, der såvel er hensigtsmæssig i forhold til det resocialiserende arbejde, og da det i forhold til retsfølelsen, hverken har luksuspræget eller ferielignende karakter. Det skal i denne forbindelse anføres, at Kontraktpensionen Fyn aldrig har lejet en båd udelukkende til brug for klienterne på pensionen. Fisketurerne har fundet sted ved, at klienterne sammen med andre borgere deltager i fiskeri fra almindelige turbåde.

Direktoratet finder i forhold til denne aktivitet, at det skal præciseres, at der skal ske fuld egenbetaling ved aktiviteter, der finder sted på klienternes egen foranledning og ikke er en målrettet del af den resocialiserende og behandlingsmæssige indsats.

Surfture og kajakture:

Direktoratet finder ikke, at de afholdte surf- og kajakture på nogen måde må have været luksusprægede eller har haft ferielignende karakter. De afholdte surfture har bevidst fundet sted uden for de almindelige ferieperioder, og overnatningsformen har på ingen måde været luksuspræget.

Imidlertid finder direktoratet, at der bør ske en skærpelse med henblik på, at disse udflugter ikke risikerer at støde retsfølelsen. Direktoratet vil foreslå, at der sker den skærpelse, at kajak- og surfture ikke må gennemføres på steder, der på nogen måde kan opfattes som turistprægede – også selv om turene finder sted udenfor den almindelige turistsæson.

Cykel- og løbeture:

Direktoratet er af den opfattelse, at ture af denne karakter uændret skal kunne finde sted.

Bilag 1

Kontrakt pensionen Fyn - 2014					
Udflugter/ Aktivitet	Med over- natning	Uden over- natning	Faglig begrundelse/uddybning/hvorhen?	Antal 2014	Samlet udgift 2014
Skiture				0	0
Klatring, rapelling og lign.	X		Socialiserende og personlighedsopbyggende funktion. Stor udfordring af fysisk karakter, forpligtende samvær med øvrige beboere og personale. Kullen i Sverige .	2	41.020
Båd – ture med egen båd		X	Oplæring i fiskeri, undervisning i sikkerhed til søs, navigation, naturoplevelse.	5	22.347
Fisketure med ekstern båd	X		Personlighedsopbyggende tur med fokus på de sociale relationer og oplæring i fiskeri. Overnatning i åben kahyt på båden med øvrige lystfiskere.	1	10.240
Fisketure fra land/put & take		X	Rekreativ funktion med fokus på natur, afstresning, fiskeri mm.	12	6.935
Kajaksejlads	X		Personlighedsopbyggende aktivitet med stor grad af fysisk aktivitet. Oplæring i naturen omkring Odense Å og Fjord. Overnatning i telt på ø. Primitiv madlavning	1	4.229
Kajaksejlads		X	Personlighedsopbyggende aktivitet med stor grad af fysisk aktivitet. Mest sejlads i det sydfynske øhav.	8	0
Surfture og lign.	X		Bork Havn / Klitmøller. Socialiserende og personlighedsopbyggende funktion. Stor udfordring af fysisk karakter, forpligtende samvær med øvrige beboere og personale.	2	15.487
Udflugter med beboernes familie/børn	0	0		0	0
Biografture		X	Kulturskabende og samvær med personale og andre mennesker	16	8.829
Teaterture	0	0		0	0
Prøvedyk i		X	Personlighedsopbyggende	4	17.000

svømmehal:			aktivitet, oversskride egne grænser, undervisning.		
Fritidsaktiviteter på pensionen (redskaber m.m.)		X	Cykler, hobby, pensionens hund, drivhus, grill, diverse materialer, aviser, licenser, spil, motionsrum		47.928
Udgifter til beklædning m.m. ifm. Fritidsaktiviteter	-	-	Dette indeholder dels udgift til personale til brug for aktiviteter, samt indkøb/ udlån af beklædning til beboerne f.eks. cykeltøj, beklædning til fiskeri mm.		43.890
Andet: Kultur, materialer, entreudgifter, øvrige ture med overnatning mm	X	x	Dækker øvrige ture og aktiviteter med og uden overnatning. Entre:(f.eks. Vikingemuseum, Egeskov Slot, Roskilde Domkirke, Naturama, Zoo).	23	39.019
Total udgift*					256.924

*Opgørelsen afspejler det totale forbrug på pensionen i forhold til de udflugter og fritidsaktiviteter, som direktoratet i mail af 27. januar 2015 bad pensionen om at opgøre udgiften for i 2014.

Direktoratet bad pensionen om at opgøre afholdte udgifter i 2014 for følgende udflugtstyper og fritidsaktiviteter: Skiture, klatring, rappelling og lignende, ture med egen båd, fisketure med ekstern båd, fisketure fra land/put & take, kajaksejlads, surfture og lign., udflugter med beboernes familie/børn, biografture, teaterture eller lignende, fritidsaktiviteter på pensionen (redskaber n.n.), udgifter til beklædning m.m. ifm. fritidsaktiviteter, andet.

Justitsministeriet
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Klientkontoret

Pensionsforstanderne

København, den 7. september 2006

Journalnr.: Gr. 87
(Bedes anført ved henvendelse)
Reference Marianne Hoffgaard/msa
(Ekspeditionstid hverdage 10⁰⁰ - 15⁰⁰)

Justerede regler og praksis for udflugter fra kriminalforsorgens pensioner

Gældende regler og praksis for udflugter fra kriminalforsorgens institutioner

Den 15. marts 2002 trådte nye regler mv. om udgang i kraft. Der skete blandt andet en begrænsning af udflugter arrangeret af kriminalforsorgens institutioner.

Tilladelse til udgang forudsætter blandt andet, at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod udgangstilladelse.

Dette indebærer, at udflugter med overnatning, der kan opfattes som luksuspræget eller har ferielignende karakter, ikke kan finde sted.

Det er udtrykkeligt i reglerne anført, at skiture og kanoture ikke kan finde sted.

Det er endvidere en forudsætning for udflugter med overnatning, at udflugten primært har en socialiserende og personlighedsopbyggende funktion. Der bør derfor stilles såvel fysiske som psykiske krav til de indsatte i forbindelse med udflugten og forberedelsen af denne.

Udflugter uden overnatning, som er luksuspræget eller har ferielignende karakter, kan heller ikke finde sted. I forhold til skiture og kanoture, der ikke indebærer overnatning, skal man være særlig opmærksom på, hvorvidt udflugten kan opfattes som luksuspræget eller har ferielignende karakter. I denne vurdering skal indgå udflugtens samlede karakter, herunder varigheden, udflugtsmålet og de samlede omkostninger ved udflugten, uanset om de indsatte selv betaler en del af udgifterne.

Med henblik på at få fastlagt en praksis for, hvilke former for udflugter, der efter de nye retningslinier kunne finde sted, blev det samtidig besluttet, at bl.a. alle udflugter med overnatning skulle forelægges for direktoratet i en 6 måneders periode. Praksis er nærmere beskrevet i klientkontorets notat af 15. januar 2003, som vedlægges til orientering.

Justerede regler og praksis for udflugter fra kriminalforsorgens pensioner

På et møde den 3. marts 2006 mellem repræsentanter fra pensionerne og direktoratet udtrykte pensionerne ønske om en justering af regler og praksis for udflugter fra pensionerne.

Pensionerne henviste til, at det ikke er hensigtsmæssigt, at der gælder de samme regler og praksis med hensyn til udflugternes karakter i åbne fængsler, lukkede fængsler og på pensionerne.

Pensionerne fandt, at indsatte på pensionerne bør være undergivet lempeligere regler og praksis end indsatte i fængslerne, idet indsatte på pensionerne er i et udslningsforløb, ligesom pensionerne blandt andet har til formål at behandle de indsatte.

Under henvisning hertil samt til, at der er forløbet ca. 4 ½ år siden regler og praksis for udflugter blev skærpet, og der ikke har været uheldige sager i denne periode, har direktoratet besluttet at foretage en mindre justering af regler og praksis for så vidt angår karakteren af udflugter for indsatte på pensionerne.

Direktoratet har således besluttet, at indsatte på pensionerne generelt – som et væsentligt led i behandlingen – f. eks. kan tage på kanoture med overnatning eller på ture i campingvogn, i et almindeligt sommerhus eller i en spejderhytte. Udflugterne må dog ikke have udpræget turistagtig/ferielignende karakter eller have karakter af luksus. Dette gælder, uanset at de indsatte eventuelt selv afholder udgiften eller en del af denne i forbindelse med udflugten.

Da behandling af stofmisbrugere kræver noget særligt, vil den ovenfor nævnte justering af regler og praksis navnlig finde anvendelse overfor indsatte på Kontraktpensionen Fyn. Indsatte på andre pensioner vil imidlertid også kunne have behov for en særlig indsats i form af behandling, således at udflugter af samme karakter som fra Kontraktpensionen, også vil kunne gennemføres fra disse pensioner.

De justerede regler og praksis træder i kraft straks.

Direktoratet har - til belysning af fremtidig praksis - i vedlagte notat af 18. august 2006 redegjort for 2 udflugter, som ligger inden for praksis for, hvad der fremover vil kunne gives tilladelse til.

Med henblik på at få fastlagt en bredere praksis for, hvilke former for udflugter, der efter de nye retningslinier kan finde sted, har direktoratet imidlertid besluttet, at pensionerne foreløbig frem til den 15. marts 2007 skal forelægge alle udflugter, der skønnes at være omfattet af de justerede regler og praksis for Direktoratet for Kriminalforsorgen, Klientkontoret.

Forelæggelse kan eventuelt finde sted telefonisk. Henvendelse bedes rettet til specialkonsulent Marianne Hoffgaard på tlf.nr. 72554503.

Direktoratet vil i forbindelse med kommende ændringer af udgangsreglerne foretage de nødvendige justeringer vedrørende udflugter fra Kriminalforsorgens pensioner, herunder af udgangsvejledningen og cirkulæreskrivelsen om gruppevise udflugter med overnatning.

Med venlig hilsen

Tina Engelbrecht Ising

Justitsministeriet
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Klientkontoret

Til Kriminalforsorgens institutioner

København, den **15 JAN, 2003**

Journalnr.: Gr. 87
(Bedes anført ved henvendelse)
Reference Hof/lib
(Ekspeditionstid hverdage 10⁰⁰ - 15⁰⁰)

Hermed sendes notat af 15. januar 2003 der beskriver praksis for udflugter fra den 15. marts 2002.

Med venlig hilsen

Marianne Hoffgaard

NOTAT

Dato 15. januar 2003 Journalnr. Gr 87
Emne **Notat om afviklede udflugter i perioden fra den 15. marts 2002 til den 15. september 2002**
Til **Samtlige fængsler, arresthuse, pensioner og afdelinger**
Kopi til Direktøren, Annette Esdorf, Juridisk kontor samt alle jurister i Klientkontoret
Sagsbehandler Marianne Hoffgaard

Der henvises indledningsvis til pkt. 6 og 7 i Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgens følgeskrivelse af 12. marts 2002 vedrørende nye regler m.v. om udgang samt direktoratets skrivelse af 2. oktober 2002, hvor direktoratet hører institutionerne om eventuelle udflugter som institutionen selv har givet tilladelse til. Kopi af skrivelserne vedlægges til orientering.

A. Udflugter forelagt for direktoratet.

I. Uden overnatning.

a. Tilladelser

- Almindelige biografforestillinger
- Put and take fisketure, 120-200 kr. pr. person
- Fisketure fra båd, ca. 200 kr. pr. person
- Kanoture på Skarresø (ved Statsfængslet i Jyderup). Søen er ikke et udflugtsmål og benyttes ikke i særlig grad til kanosejlads eller andre former for ferie/turistaktiviteter.

b. Afslag

- Kanoture til Skjern Å og Kvie Sø.

Skjern Å besejles af en del kanoer og Kvie sø er et meget besøgt udflugtsmål og badested.

Direktoratet fandt at de nævnte kanoture har ferielignende karakter på grund af udflugtsmålene.

II. Med overnatning.

a. Tilladelser

- 2 vandreture med en overnatning for 6 indsatte på Kontraktafdelingen i Statsfængslet ved Sdr. Omme. Turene blev afviklet hhv. den 27.-28. marts 2002 og den 12.-13. juni 2002 i Dollerup Bakker.

Der blev ved afgørelsen lagt vægt på at de indsatte udstod straffen på Kontraktafdelingen, at udflugten ikke var af luksuspræget eller ferielignende karakter, at udflugten havde et socialt og fysisk mål og i øvrigt skønnedes at være et væsentligt led i de indsattes resocialisering.

- Deltagelse i en menighedslejr med to overnatninger.

Direktoratet lagde ved afgørelsen om at en indsat kunne deltage i menighedslejren vægt på at der var tale om en udflugt i kirkeligt regi.

b. Afslag

- Klatreudflugt til Sverige med to overnatninger fra den 21. juni til den 23. juni 2002.

6-7 beboere og 2 ansatte fra Kontrakt pensionen ønskede at afvikle en 2 dages udflugt til Sverige hvor beboerne – for at udvikle deres selvværd samt sociale og fysiske formåen – skulle klatre i klipper. Overnatning skulle finde sted i telte på en campingplads. Prisen var 500-600 kr. pr. deltager med en egenbetaling på 200 kr. Direktoratet vurderede at udflugten havde en luksuspræget og ferielignende karakter og gav derfor afslag på det ansøgte. Direktoratet lagde ved afgørelsen vægt på at udflugten skulle gå til Sverige, at deltagerne skulle bo på en campingplads og at udflugtsformålet var klippeklatring.

- Udflugt til den jyske vestkyst med 2 overnatninger fra den 31. maj til den 2. juni 2002.

Kontrakt pensionen ønskede at gennemføre en 2 dages udflugt til den jyske vestkyst. Udflugtens formål var at beboerne - gennem samvær med deres kærester, ægtefæller og børn - ville få knyttet tættere kontakter til deres netværk og at beboerne ville blive inspireret til at finde nye stimulerende samværsformer med deres børn. Overnatning skulle ske i spejderhytter/lejligheder ved den jyske vestkyst. Prisen for maksimum 15 beboere inklusiv familiemedlemmer samt 2 ansatte ville være godt 3.000 kr. Beboerne skulle selv afholde udgifter til kost og forplejning.

Direktoratet vurderede at udflugten havde en ferielignende karakter og gav derfor afslag på det ansøgte. Ved afgørelsen blev der lagt vægt på at udflugten skulle gå til den jyske vestkyst og at deltagerne skulle bo i spejderhytter/lejligheder.

B. Udflugter givet af institutionen, jf. direktoratets høring af 2. oktober 2002.

I. Uden overnatning

Arresthuset i Randers:

Udflugter til put and take fiskesøer.

Statsfængslet ved Nr. Snede:

Svømning, bowling, fisketure og biografture.

Statsfængslet ved Sdr. Omme:

Indsatte på afdeling D:

Cykelløb, squash, fisketure, cykelture, svømmehal, strandvandring, udflugt til Sønderborg Slot.

Afdeling II:

Fodbold, svømning, fisketure, cykelløb og motionscenter.

Kontraktafdelingen:

Forhindringsbane, bowling, ørnereservat, Fjordcentret i Kerteminde, Fynske Landsby, Frøslevlejren, Billund Zoologiske Have, Bilmuseum i Billund, Flyvestation Karup, Råbjerg Mile, Skagen Museum, Egeskov Slot, motorcross, fisketur og gocart.

Statsfængslet på Søbysøgård:

Badning ved Damsbo Strand og Knollen på Horneland (men ikke ved Kerteminde Nordstrand, Nyborg strand og lignende populære badestrande).

Fiskeri på put and take-steder og ved havet samt gåture, løbeture og cykelture.

Der har endvidere været afviklet en surfertur den 24. september 2002 fra ca. kl. 15.00 til kl. 19.00 hvor 4 indsatte og 2 ansatte deltog. Herudover var der 2 instruktører. Turen kostede 200 kr. pr. person.

Pensionen Kastanienborg:

Bowling og lystfiskeri.

Pensionen Lysholmgård:

Teambuildingdag for 4 beboere på Det Kognitive færdighedsprogram. Dagen indebar klatreøvelser på institution i Brøndby, samarbejdsøvelser på Roskilde vandrehjem samt afprøvning af egne grænser i Boserupskoven ved Roskilde. Prisen var ca. 2800 kr.

Kontraktpensionen på Fyn:

Randers Regnskov
Givskud løvepark.

II. Med overnatning

Statsfængslet Møgelkær:

5 indsatte og 2 ansatte gennemførte den 9.-11. august 2002 en weekendmarch ved den jyske vestkyst med start i Rødhus i Nordjylland og mål i Hanstholm (en øde strækning). Marchen var på ca. 80 km. med ca. 25 kg's oppakning pr. mand. De overnattede i bivuak.

Inden marchen havde deltagerne gennemført et træningsprogram over 3 måneder (ca. 400 træningskilometer, halvdelen med fuld oppakning).

De indsatte købte selv vandrestøvler, sokker og andet treekingudstyr samt proviant. De øvrige udgifter udgjorde totalt ca. 6250 kr. samt timeforbrug (mange af timerne er dog afviklet i forbindelse med tjeneste på fængslet). Disse udgifter har statsfængslet betalt.

Udflugten havde primært en socialiserende og personlighedsopbyggende funktion. Der var endvidere tale om en langvarigt forberedelsesforløb. Såvel træningsforløbet som selve udflugten var medvirkende til at deltagerne kunne komme i en bedre fysisk form. Desuden var der tale om forpligtende samvær mellem de indsatte indbyrdes og mellem de indsatte og personale.

Turen betegnes af fængslet som en succes (et par af de indsatte havde fået en bedre daglig trivsel ligesom alle var engageret i arbejdet med såvel planlægningen som med afviklingen af turen).

Anstalten ved Herstedvester:

Togt med Lodsens fra den 19.-23. august 2002.

Konklusion

Direktoratet har vurderet de indberettede udflugter.

Direktoratet finder at langt de fleste udflugter er i overensstemmelse med de gældende retningslinier.

Det er imidlertid direktoratets opfattelse at surferture ikke kan finde sted, idet direktoratet vurderer at sådanne udflugter har en luksuspræget og ferielignende karakter.

Det er endvidere direktoratets opfattelse at teambuildingkurser er på kanten af hvad der kan gives tilladelse til.

Såfremt man påtænker at afvikle sådanne kurser bedes det forelagt for Klientkontoret.

NOTAT

Dato	18. august 2006	Journalnr.	Gr. 87
Emne	2 udflugter, der ligger indenfor praksis for hvad pensionerne fremover vil kunne give tilladelse til.		
Til	Pensionerne		
Kopi til	Fængslerne, arresthusene, afdelingerne, WR, AE, Juridisk kontor, Straffuldbyrdelseskontoret og Klientkontoret		
Sagsbehandler	Marianne Hoffgaard/msa		

1. Kontraktpensionen Fyn ønsker at gennemføre en ledsaget udflugt med overnatning til Bornholm i efteråret 2006.

Formålet med turen, der har et væsentligt behandlingsmæssigt sigte, er – gennem udfordringspædagogik – at styrke de indsatte selvtillid gennem udfordringer og oplevelser i naturen og at styrke gruppens sammenhold.

Udflugten ønskes gennemført fra torsdag aften til søndag middag i september måned 2006. Der vil deltage syv-otte indsatte og to-tre medarbejdere fra pensionen. De skal bo i en afsides beliggende spejderhytte i Finnedalen ved Vang, og transporten til og fra Bornholm vil foregå i pensionens egne biler. På turen skal de blandt andet klatre, rapelle, gå ture langs kysten, diverse lege og spil i hytten samt fælles madlavning. De indsatte skal deltage i forberedelserne til turen, såsom at planlægge indkøb og madlavning, gennemgå udstyr, klatre i træer og i en klatrehal. Turen vil koste i alt kr. 5412 for syv indsatte og to ansatte. De indsatte skal bruge deres kostpenge på turen (50 kr. pr. døgn), resten betales af pensionen.

Det er direktoratets opfattelse, at udflugten ligger inden for praksis, hvad navnlig indsatte på Kontraktpensionen fremover bør kunne deltage i.

Direktoratet har herved lagt vægt på, at udflugten har et væsentligt behandlingsmæssigt sigte samt ikke har luksuspræget eller udpræget turistagtig/ferielignende karakter, idet udflugten skal finde sted udenfor ferieperioderne, ligesom de skal bo i en afsides beliggende spejderhytte.

2. Pensionen Engelsborg indviede i september 2005 et familiehus, hvor indsatte har mulighed for at afsone straffen sammen med deres børn. I familiehuset er det hensigten, at familien som helhed deltager i et program (efter Marte Meo-metoden) med henblik på at styrke familiestrukturen. Familiehuset støttes økonomisk af Socialministeriet.

Pensionen ønskede at tage på en sommerlejr eventuelt i uge 31, hvor børnene havde sommerferie. Sommerlejren skulle finde sted i Danmark på en lejrskole eller spejderlejr. Mange af disse steder ligger i fred og ro, så familierne kan koncentrere sig om samvær i den enkelte familie og i gruppen. Antallet af familier, der kan deltage i turen afhang af de personaleressourcer det var muligt at inddrage. Det ville først og fremmest være relevant for

de familier, der havde boet i familiehuset sommeren over. Men der ville også være mulighed for at invitere nogle af de familier, der havde boet i familiehuset i løbet af året med på turen (tilsynsklienter). Mange af børnene har fået et netværk i hinanden og havde ikke andre sommerferietilbud.

Sommerlejren skulle ses som et tilbud til familierne om et samvær i familien, der ellers ikke ville være muligt. I sommerferien vil det uundgåeligt påvirke børnelivet mere, at en forælder afsoner.

I familiehuset arbejdes der med at skabe håb for disse familier, og det er familiehusets ønske, at børnene skal kunne få oplevelser med sig om et samvær med familien i trygge rammer. En sommerlejr skulle ses som en pause, hvor alvoren blev erstattet af lethed og ikke konfliktfulde relationer.

En sommerlejr stiller store krav til samarbejde og det at indgå i relationer. Sommerlejren ville endvidere give personalet mulighed for at støtte op om den dømtes forælderrolle samt hjælpe den dømte til at dele de specifikke erfaringer, de har med sig som forældre omkring det livsvilkår, det er at være afsoner med ansvaret for børn.

Transporten til og fra sommerlejren skulle foregå i pensionens biler. Det ville i gennemsnit koste ca. 1000 kroner i døgnet at bo på en lejrskole eller spejderlejr. Disse udgifter skulle dækkes af pensionen i samarbejde med Socialministeriet. Familierne skulle selv afholde udgiften til mad samt delvist til udflugter.

Det er direktoratets opfattelse, at sommerlejren ligger inden for praksis for, hvad indsatte, der afsoner på pensionerne sammen med deres børn, fremover bør kunne deltage i.

Direktoratet har i denne vurdering lagt vægt på såvel hensynet til de indsattes børn som på, at der på sommerlejren stilles store krav til de indsatte om det at samarbejde og indgå i relationer. Endvidere er der lagt vægt på, at turen skal foregå i Danmark i ikke luksusprægede rammer. Direktoratet har overvejet om sommerlejren burde finde sted udenfor sommerferien for ikke at have udpræget ferielignende karakter. Af hensyn til de børn, der er i skolealderen, finder direktoratet det imidlertid væsentligt, at turen kunne afvikles i sommerferien, hvor mange andre børn også holder sommerferie sammen med deres familier.

Pensionen har efterfølgende oplyst, at pensionen ikke nåede at gennemføre turen i uge 31 som planlagt. Turen forventes i stedet gennemført i skolernes efterårsferie.